DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
11. Sınıf · Felsefe · 3. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Çevre ve İnsan İlişkisi: Çevre Etiği Yaklaşımları

FEL.11.1.2. Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme

HATIRLAYALIM

- Çevre etiği; insanın doğayla, diğer canlılarla ve gelecek nesillerle kurduğu ahlaki ilişkiyi felsefi açıdan sorgular.
- İnsan merkezcilik (antroposentrizm) doğayı yalnızca insanın faydalanacağı bir araç sayarken; ekosentrizm ve derin ekoloji doğaya içsel değer atfeder.
- Hans Jonas'ın 'Sorumluluk İlkesi', teknolojinin yıkıcı gücüne karşı gelecek kuşakların varoluş hakkını ahlaki bir ödev olarak temellendirir.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki çevre etiği yaklaşımlarını sağ sütundaki felsefi tanımlarıyla eşleştiriniz.

1	2	3	4
1. Antroposentrik	2. Biyosentrik	3. Ekosentrik	4. Derin Ekoloji
İnsan Merkezli Araç	Tüm Canlılar Eşit	Canlı + Cansız Bütün	Köklü Zihniyet Değişimi

- ☐ 1. Antroposentrizm
- ☐ 2. Biyosentrizm
- ☐ 3. Ekosentrizm
- ☐ 4. Derin Ekoloji

a) Canlılarla birlikte toprak, su ve havayı da ahlaki topluluğa katan bütüncül yaklaşım

b) Tüketim kalıplarını ve endüstriyel paradigmaları kökten sorgulayan felsefe

c) İnsan olsun olmasın tüm canlı türlerinin yaşam hakkını eşit gören görüş

d) İnsanı evrenin merkezine koyup doğayı araçsal bir kaynak sayan anlayış

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Bir maden şirketinin 'Bu ormanı kesip maden çıkarmalıyız, çünkü insan refahı ve ekonomik büyüme her şeyden üstündür' savunusu çevre

ÇEVRE FELSEFESİNDE DEĞER SINIFLANDIRMASI

Araçsal Değer (Fayda)	İçsel Değer (Öz Değer)
Doğa insanın emrindedir	Varlığın kendisi amaçtır
Tüketim & maddi kazanç	Faydadan bağımsız ahlaki hak

(A) Doğaya içsel değer tanıyan derin ekolojiye

(B) İnsanı tek ahlaki özne kabul eden insan merkezci (antroposentrik) yaklaşıma

(C) Tüm canlıların eşitliğini savunan biyosentrizme

(D) Toprak etiğini merkeze alan ekosentrizme

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Hans Jonas'ın 'Gelecekteki insan hayatının imkânını tehlikeye atmayacak şekilde davran!' buyruğuyla özetlenen Sorumluluk İlkesi'nin

HANS JONAS: GELECEK KUŞAKLARA KARŞI SORUMLULUK

Bugünkü Kuşak	Ahlaki Köprü	Gelecek Kuşak
Teknolojik güç	Sorumluluk ilkesi	Varoluş hakkı
Tüketim kararı	Özen & sakınma	Temiz bir dünya

(A) Bugünkü nesillerin sınırsız tüketim özgürlüğünü savunması

(B) Gelecek kuşaklara yaşanabilir bir çevre bırakmanın bugünkü insana ahlaki bir ödev olması

(C) Teknolojik üretimin doğadaki bütün kurallardan bağımsız yürütülmesi

(D) Çevre sorunlarının yalnızca piyasa mekanizmalarıyla çözülebileceği

4 BOŞLUK DOLDURMA

Boş bırakılan yere uygun kavramı yazınız.

ALDO LEOPOLD: TOPRAK ETİĞİ VE BİYOTİK TOPLULUK

Toprak & Kaya	Su & Hava	Bitki & Hayvan	İnsan Türü
Cansız mineral temel	Hayat döngüsü akışı	Biyotik ağ paydaşı	Eşit topluluk yurttaşı

toprak

1. Aldo Leopold'un insanın doğanın hâkimi değil, biyotik topluluğun eşit bir yurttaşı olduğunu savunduğu felsefi ilkeye _____ etiği denir.

5 BOŞLUK DOLDURMA

Boş bırakılan yere uygun kavramı yazınız.

içsel

1. Bir varlığın başka bir amaca hizmet etmeksizin, sırf var olduğu için taşıdığı ontolojik değere _____ değer denir.

6 ÇOKTAN SEÇMELİ

Biyosentrik (canlı merkezci) etik anlayışın en ayırt edici niteliği hangisidir?

(A) Ahlaki değerin yalnızca düşünebilen insan türüyle sınırlı olması

(B) Hissetme veya yaşama kapasitesine sahip her canlı varlığın ahlaki saygıyı hak etmesi

(C) Cansız fabrikaların doğadaki canlı türlerinden daha değerli kabul edilmesi

(D) Doğal felaketlerin tamamen insan zihninin bir yanılsaması sayılması

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Arne Naess'in geliştirdiği 'Derin Ekoloji' yaklaşımının 'Sığ Ekoloji'den en temel yöntemsel ayrımı hangisidir?

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE ETİĞİ BASAMAKLARI

1. Farkındalık	2. Sadeleşme	3. Koruma	4. Dayanışma
Ekolojik sınırları kavramak	Gereksiz tüketimi kısmak	Doğal habitatı savunmak	Bütün türlerle barışık olma

(A) Sorunları sadece teknolojik yamalarla geçiştirmeyip insan merkezci dünya görüşünü kökten reddetmesi

(B) Orman yangınlarını doğal afet saymayıp tamamen göz ardı etmesi

(C) Gelişmiş ülkelerin çevre kirliliğini gelişmemiş ülkelere taşımasını onaylaması

(D) Bütün hayvan türlerinin insan kontrolü altında evcilleştirilmesini istemesi

8 BOŞLUK DOLDURMA

Boş bırakılan yere uygun kavramı yazınız.

ÇEVRE FELSEFESİ SORUMLULUK AŞAMALARI

1. İlke	2. İlke	3. İlke	4. İlke
Varlık Bilinci	İçsel Değer	Ahlaki Ödev	Biyotik Bütün

etiği

1. İnsanın doğadaki canlı ve cansız tüm unsurlarla kurduğu ilişkide ahlaki sorumluluğu temel alan felsefe disiplinine çevre _____ denir.

9 AÇIK UÇLU

Ekosentrik (çevre merkezci) yaklaşımın insan merkezcilikten temel farkını yazınız.

10 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki çevre anlayışlarını sağ sütundaki felsefi yaklaşımla eşleştiriniz.

SIĞ EKOLOJİ İLE DERİN EKOLOJİ KARŞILAŞTIRMASI

Ölçüt	Sığ Ekoloji	Derin Ekoloji
Odak Noktası	İnsanın Çıkarları & Refahı	Bütün Ekosistemin Dengesi
Yaklaşım	Mevcut Tüketime Filtre Takmak	Köklü Yaşam Tarzı Değişimi
Doğanın Rolü	Yalnızca Doğal Hammadde	İçsel Değer Taşıyan Canlı Ağ

☐ 1. Sığ Ekoloji

☐ 2. Derin Ekoloji

☐ 3. Araçsal Değer

☐ 4. İçsel Değer

a) Mevcut kirliliği filtrelerle azaltıp tüketimi sürdürme

b) Bir varlığın insana faydasından bağımsız, kendi başına değer taşıması

c) İnsan ve doğanın uyumunu amaçlayan köklü zihniyet dönüşümü

d) Doğanın yalnızca insana fayda sağladığı ölçüde kıymetli olması

11 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki ekolojik ayak izi ve karbon dengesi diyagramı incelendiğinde, çevre etiği açısından yapılması gereken temel ahlaki dönüşüm hangisidir?

EKOLOJİK AYAK İZİ VE DÜNYA TAŞIMA KAPASİTESİ

Aşırı Tüketim Çılgınlığı	Sürdürülebilir Uyum
Kaynakların tükenmesi	Döngüsel ekolojik yaşam
Biyoçeşitlilik kaybı	Geleceğe saygılı tüketim

(A) Tüketim çılgınlığını ve doğayı sömürme alışkanlığını ahlaki olarak sınırlandırmak

(B) Doğadaki tüm yabani canlıları yapay kafeslere hapsetmek

(C) Fosil yakıt tüketimini sınırsız şekilde teşvik etmek

(D) Doğayı sadece uzaydan seyredilecek bir manzara olarak görmek

12 ÇOKTAN SEÇMELİ

İnsanın doğayla ilişkisinde 'efendi-köle' ilişkisi yerine 'birlikte var olma ve dayanışma' ilişkisi kurması felsefi olarak neyi gerektirir?

(A) Doğanın sınırsız bir kaynak değil, korunması gereken ortak bir yuva olduğunu kavramayı

(B) Bütün bilimsel araştırmaları ve teknolojik ilerlemeleri tamamen durdurmayı

(C) Şehir hayatını terk edip herkesin ilkel kabileler gibi yaşamasını

(D) Doğal dengenin bozulmasını kaçınılmaz ve engellenemez bir kader saymayı